

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 57/2022
24.02.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Гордане Џакула и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Радојевић адвокат из ..., против тужене „Комерцијална банка“ а.д. Београд, коју заступа Немања Алексић адвокат из ..., ради утврђења ништавости и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 6715/20 од 04.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 24.02.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 6715/20 од 04.09.2020. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 6715/20 од 04.09.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 15050/19 од 02.12.2019. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се утврди да је ништава одредба члана 6. став 1. уговора о динарском готовинском кредиту број ... од ...2018. године, закљученог између парничних странака, да се обавезе тужена да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 5.500,00 динара са законском затезном каматом од 27.06.2018. године до исплате и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 23.300,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 44.800,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 15050/19 од 02.12.2019. године, ставом првим изреке, утврђено је да је ништава одредба члана 6. став 1. уговора о динарском готовинском кредиту број ... од ...2018. године, закљученог између парничних странака. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 5.500,00 динара са законском затезном каматом од 27.06.2018. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 23.300,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж 6715/20 од 04.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 15050/19 од 02.12.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је, на основу члана 404. ЗПП, благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права (посебна ревизија).

По оцени Врховног касационог суда, ревизија тужене изјављена на основу наведене одредбе је дозвољена ради уједначавања судске праксе, због чега је применом члана 404. ЗПП одлучено као у првом ставу изреке.

Испитујући побијану другостепену пресуду, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са туженом закључио уговор о кредиту број ... од ...2018. године којим се, одредбом члана 6. став 1, обавезао да туженој пре пуштања кредита у коришћење, једнократно плати накнаду за обраду кредита у висини од 1,00% од одобреног кредита, односно 5.500,00 динара. На дан пуштања средстава кредита у тецај 27.06.2018. године тужилац је платио туженој износ од 5.500,00 динара, на име извршења обавезе из уговор о кредиту.

Нижестепени судови су, полазећи од законских и подзаконских одредби цитираних у образложењима својих пресуда, закључили да није спорно право банке да од корисника кроз ефективну каматну стопу наплати накнаду за услуге, па и накнаду за обраду кредитног захтева, под условом да у понуди на јасан и недвосмислен начин специфицира те трошкове. Како у конкретном случају тужена није доказала да је поступила на изложени начин, оспорена уговорна одредба је неодређена, односно неодредива и супротна основним начелима облигационог права, и зато ништава у смислу члана 47,103. став 1. и 105. став 1. ЗОО.

По оцени Врховног касационог суда, становиште нижестепених судова је засновано на погрешној примени материјалног права.

Тужена је, сходно одредбама чланова 42. и 43. Закона о банкама и члана 17. став 1. и 4. Закона о заштити корисника финансијских услуга, имала право да од тужиоца наплати спорну накнаду за обраду кредитног захтева и да висину накнаде процентуално искаже и прикаже кроз обрачун ефективне каматне стопе, што не споре ни нижестепени судови. Међутим, погрешан је закључак судова да тужиоцу пре закључења уговора нису били предочени јасни и недвосмислени подаци о томе, и да је он тако доведен у неравноправан положај зато што му је остао непознат механизам њиховог обрачуна. Тужена је током поступка доставила понуду од 18.06.2018. године сачињену на прописаном обрасцу, коју је уручила тужиоцу и у којој је по врсти и висини искажала све накнаде и трошкове кредита, па и накнаду за обраду кредитног

захтева. Уручењем ове понуде у предуговорној фази тужена је обавестила тужиоца о врсти и висини накнада и трошкова на јасан и недвосмислен начин који задовољава услов одређености обавезе, у смислу члана 50. Закона о облигационим односима. Тужена није била дужна да у понуди искаже структуру и спецификацију трошкова и накнада, јер таква њена обавеза не произилази из члана 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга и Одлуке Народне банке Србије о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини образаца који се уручују кориснику, важеће у време закључења предметног уговора. Такав приказ трошкова кредита не би понуду банке учинио јаснијом и разумљивијом, нити би допринео остваривању основног циља обавештавања корисника у предуговорној фази - омогућавања кориснику да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и одлучи се да ли понуђени уговор одговара његовим потребама и могућностима. Оспорена уговорна одредба сачињена је јасно и разумљиво, а предмет обавезе тужиоца - корисника кредита је одредив, јер је одређен означеним процентом у односу на износ одобреног кредита утврђен у члану 1. Уговора.

Следствено изложеном, по становишту ревизијског суда, оспорена уговорна одредба није ништава у смислу члана 103. став 1. Закона о облигационим односима и зато не постоји обавеза тужене да врати оно што је примила од тужиоца у извршењу његове обавезе предвиђене том одредбом са траженом законском затезном каматом. Због тога је, применом члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. ЗПП. Туженој су досуђени трошкови за заступање на једном одржаном рочишту у износу од 7.500,00 динара, састав жалбе у износу од 12.000,00 динара, судску таксу за жалбу и одлуку по жалби у износу од по 1.900,00 динара, састав ревизије у износу од 12.000,00 динара, судску таксу за ревизију у износу од 3.800,00 динара и судску таксу за одлуку по ревизији у износу од 5.700,00 динара. Туженој није признато увећање трошкова за 20% на име ПДВ, јер њен пуномоћник није пружио доказ – рачун о извршеним услугама, на основу којег је од тужене наплаћен износ овог трошка увећан за порез на додату вредност.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић